

РЕШЕНИЕ

№ 287

Гр. София, 21.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и първи юни, 2023 година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
ЧЛЕНОВЕ: ПЕТЯ ШИШКОВА
НАДЕЖДА ТРИФОНОВА

При участието на секретаря РАНГЕЛОВА
В присъствието на прокурора ДЖАМБАЗОВ
Изслуша докладваното от съдия СТАМБОЛОВА К.Н.Д.245/23 г.
и за да се произнесе, взе предвид следното:

С присъда №260014/04.03.22 г., постановена от ГС-София /СГС/, НО, 5-ти състав, по Н.Д.4543/20 г., подсъдимият К. А. Н. е признат за виновен и осъден за извършено от него престъпление по чл.343,ал.3,пр.2,б.Б,пр.1 вр. ал.1,б.В вр.чл.342,ал.1,пр.3 НК, с прието за допуснато нарушение на правилата за движение по пътищата, заложено в чл.21,ал.1 ЗДП. Във връзка с чл.54 НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от девет години. Оправдан е по вмененото обвинение за допускане на нарушение на чл.5,ал.3,т.1 ЗДП, по обвинението престъплението да представлява „особено тежък случай“ и по първоначалната квалификация по обвинителен акт по чл.342,ал.3,б.В,пр.2 вр.ал.1, пр.3 НК. На основание чл.57,ал.1,т.3 ЗИНЗС е определен първоначален общ режим за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода. На основание чл.59,ал.1 и 2 НК е зачетено времето, в което по отношение на Н. са действали постановени мерки за неотклонение Задържане под стража и Домашен арест. На основание чл.343 Г вр. чл.343,ал.3,пр.2,б.Б,пр.1 вр.чл.342,ал.1,пр.3 вр.чл.37,ал.1,т.7 НК подсъдимият е лишен от право да управлява МПС за срок от десет години. Приспаднато е времето, през което той е бил лишен от това право по административен ред.

Присъдата е потвърдена с решение №364/02.12.22 г., постановено от АС-София /САС/, НО, 4 въззивен състав, по В.Н.Д.408/22 г.

Срещу този съдебен акт е постъпил протест на представител на САП, в който са развити всички касационни основания по чл.348,ал.1 НПК. Иска се решението да бъде отменено и делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Постъпила е жалба от повереника на конституирания като частен обвинител наследник на починалия М. Ц., Б. Ц., представляван от законния си представител И. Г., с развити касационни основания по чл.348,ал.1,т.1 и 3 НПК. Иска се отмяна на атакуваното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на САС със задължителни указания за прилагане на закона по това деянието да е извършено умишлено, да е допуснато нарушение и на чл.5,ал.3,т.1 ЗДП, и да представлява „особено тежък случай“, както и относно увеличаване на наказанието.

Постъпила е жалба и от конституирания частен обвинител К. Ц., чрез нейните повереници, в която са развити касационните основания по чл.348,ал.1,т.1 и 2 НПК. Иска се отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане при приемане на наличие на допуснати съществени процесуални нарушения. Алтернативно се настоява за отмяна на присъдата и за директно прилагане от страна на ВКС на закон за по-тежко наказуемо престъпление, при такова обвинение в първата инстанция, неизискващо увеличаване на наказанието /има се предвид потвърдителното решение на САС, което е предмет на разглеждане пред ВКС, както и изменение на същото/.

Постъпила е касационна жалба от подсъдимия чрез неговия защитник, адвокат Т., в която са развити трите касационни основания по чл.348,ал.1 НПК. Иска се отмяна на решението на САС и връщане на делото за ново разглеждане на съответната инстанция; или оправдаване на Н.; или изменяване на съдебния акт в частта относно наложеното наказание чрез редуциране на размера на същото и респективно режима на изтърпяването му.

Постъпила е касационна жалба и от втори защитник на подсъдимия Н., адвокат С., според който са налични касационните поводи по чл.348,ал.1,т.1 и 3 НПК. Иска се отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане или изменение на същото с определяне на по-леко наказание.

В съдебно заседание пред ВКС представителят на ВКП поддържа протеста с изразените в него доводи и искания. Моли да бъдат отхвърлени тезите по жалбите на подсъдимия. Намира за възможно от друга страна да бъде удовлетворено искането на частния обвинител К. Ц., заявено чрез нейните повереници, и приема, че при охарактеризиране на извършеното от Н. по по-тежко наказуем състав, за който е имало обвинение пред първата инстанция и за чието приложение категорично се настоява, е възможно да не се отменя решението и да се връща делото за ново разглеждане от САС, тъй като не се налага увеличаване на наказанието.

Повереникът на частния обвинител Б. Ц. /представяван от законния му представител/, поддържа изцяло жалбата си в частта по претенциите за неправилно приложение на материалния закон. Що се касае до комплексната преценка на казаното по неговото приложение спрямо дължимото наказание, поддържа искане за отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане. Същевременно, предоставя на ВКС, без да се противопоставя на възможността да се приложи правомощието по чл.354,ал.2,т.4 НПК, каквото е едно от исканията по жалбата на другия жалбоподател-частен обвинител.

Такова е становището му и в качеството на повереник на частния обвинител Ц. Д.-К. /тя не е жалбоподател пред ВКС/.

Поверениците на частния обвинител К. Ц. поддържат жалбата си в частта по приложението на материалното право и не я поддържат по отношение на искането им за констатиране на допуснати съществени нарушения на процесуалните правила. Основното искане, отправено към тази инстанция, е такова за упражняване на правомощията по чл.354,ал.2,т.4 НПК и изменение на решението на САС в този смисъл. Що се касае до наложимия режим на изтърпяване на наказанието, доколкото по принцип умишлените престъпления, наказуеми с над пет години лишаване от свобода, изискват определяне на строг такъв според разпоредбата на чл.57,т.2,б.А ЗИНЗС, настояват да се прецени, че Н. не е лице с висока степен на обществена опасност и следва да му се определи Общ режим на основание чл.57,ал.3 ЗИНЗС.

Подсъдимият и неговите защитници поддържат своите жалби с отразените в тях доводи и искания.

Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение, като взе предвид сезиращите го процесуални документи и заложените в тях доводи и искания, като съобрази становищата на страните в съдебно заседание и след като сам се запозна с материалите по делото, в рамките на компетенциите си по чл.347 и сл.НПК, намира за установено следното:

Тъй като протестът и жалбите са няколко, като спрямо позицията на съответната страна- държавно и частно обвинение от едната, и защита от другата, се констатира общи възражения, макар и мотивирани по различен начин; както и единични такива, специфични за съответния оплакващ се, за яснота на тезите и липса на ненужни повторения и препращания, този съд ще построи изложението си не на базата на преценка на протеста и респективно жалбите поотделно, а на обобщено формулиране на поставените проблеми и даване на съответни отговори. Фокусирането в тази връзка следва да бъде свързано с визираните в НПК касационни основания, като естествено, за да се прецени дали е нарушен материалният закон, най-напред трябва да се обмисли доколко процедурно вярно решаващият контролиран съд е достигнал до приетата фактология, откъдето е извел и приложената разпоредба на НК, наред с доводи за годността на неговата процесуална дейност при изготвяне на атакувания съдебен акт.

ПО ОПЛАКВАНИЯТА ЗА НАЛИЧИЕ НА КАСАЦИОННОТО ОСНОВАНИЕ ПО чл.348,ал.1,т.2 НПК.

1/ Първото възражение,направено от защитника на подсъдимия адвокат Т., отчитано от ВКС като най-общо, но и чийто отговор предполага съдбата на настоящото производство, е свързано с това,че въззивната инстанция не е отговорила на всички изтъкнати доводи във въззивната жалба на Н., което бива винаги отчитано като съществено нарушение на процесуалните правила,-един път поради липса на дължими мотиви по смисъла на чл.339,ал.2 НПК, и втори път- поради нарушаване на правото на защита на привлеченото към наказателна отговорност лице.

Поначало не може да се спори с правотата на изявлението на защитата, очертаващо дължимия извод. Същевременно не следва да не се обърне внимание, че казаното е относимо не към всякакви, а към решителни възражения по постановките на атакувания съдебен акт, без отговор на които не би станала ясна волята на инстанцията по същество, каквато е въззивната такава. Последната е не само контролираща дейността на първостепенния съд според оплакванията на страните, но и служебно изпълняваща ролята на втора първа инстанция по фактите и по правото /разбира се, реагираща съгласно правомощията си в съответствие с ненарушаване на принципа *Reformatio in rejus*, както и в рамките на фактологията по обвинителния инструмент при липса на дължимо изменение на обвинението/.

Освен това, прегледът на съдържанието на атакувания съдебен акт не бива да бъде самоцелен, предвид развиваната теза. Допустимо е той да установи действителен отговор на поставено от страните във въззивните сезиращи документи възражение, което е разбираемо в съобразие с приетата от второстепенния съдебен състав позиция, макар и да не е формулирано изрично като даден отговор на поставен довод.

В светлината на казаното ВКС намира, че поначало САС е отговорил на оплакванията по въззивната жалба на подсъдимия, с изключение на едно, което не може да бъде отречено и ще бъде разгледано веднага.

2/ И в допълнението към въззивната жалба /стр.28 от същото, л.155 гръб от второинстанционното досие/, и в касационната жалба, защитникът на подсъдимия Н., адвокат Т., е разгърнал едно и също свое възражение, свързано с начина на назначаване на определен експерт. То е направено на фона на оплаквания за нарушаване на нормата на чл.348,ал.3,т.1 вр.ал.1,т.2 НПК. Накратко казано, спори се за неспазване разпоредбата на чл.145 НПК, относима и за органите на досъдебното производство, за назначаване на вещи лица-специалисти с посочване на длъжността, научната степен и т.н.на последните, наред с техните имена. В касационната жалба е изложено обстоятелство,което не се отличава с конкретика в кой том от над двадесет и пет томното основно досъдебно производство е приложен документът /постановление от 20.04.20 г.на старши разследващ полицай при С "РТП" към отдел „Разследване“ при СДВР, г-н Б. Б./, станал основа за оплакването. Съгласно него било отправено искане към легитимна институция за определяне на вещи лица, които да осъществят експертно изследване, но същите не са конкретизирани поименно и т.н.по съответен ред.

Оттук насетне доводът може да се счита за развит в две насоки: от една страна липсва негов отговор във въззивното решение,което прави същото неотговарящо на правилата на чл.339,ал.2 НПК; от друга- тази неяснота е повлияла толкова съществено върху упражняване на правото на защита на подсъдимия поради казаното, както и поради неосигуряване на възможност за надлежно професионално противопоставяне на квалификацията на съответното вещо лице, че се е стигнало до допускане на непреодолим процедурен порок, рефлектирал сериозно не само върху правото на защита на дееца, но и върху правилността въобще на постановения акт. Сочени са и конкретни решения на висшата съдебна инстанция по наказателни дела в подкрепа,според защитата, на лансираната теза.

Не може да бъде поставено на спор обстоятелството,че САС не е отговорил на отправеното възражение. Този съд не е в състояние да заеме категорична позиция дали стореното е поради това,че доводът е изпуснат сред многото други такива; или защото решаващата втора инстанция не е имала аргументи, които да му противопостави; или защото е счела аргументацията по жалбата за толкова маловажна,че е била недостойна за вземане на отношение. Което и от тези обстоятелства да е налице,то говори за некачествено изпълнение на задължения от страна на САС при изготвяне на въззивното съдебно решение.

По-важно обаче в случая е нещо друго! Както е известно, не всяко допуснато процесуално нарушение води до необходимост от отмяна на атакувания акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд, а само това, което безусловно и неминуемо е повлияло върху правилността на съответните присъди или решение. Затова ВКС ще изложи своето мнение по въпроса, откъдето ще изведе доколко е налице порок като последния сочен такъв. Освен това, не бива да се забравя, че дори и да има различни съдебни разрешения по въпроса, при липса на задължителна тълкувателна дейност на върховната съдебна юрисдикция по наказателни дела, всеки извод, дори и принципно изведен, би се явил изложен в контекста на конкретно производство и с оглед конкретни релевирани оплаквания. Такъв е подходът на ВКС при разглеждане на отделни казуси.

Този съд, очевидно оставен сам на себе си да разкрива конкретика по обсъждания в касационната жалба документ, не намира,че е важен точно неговият

разбор, а поставеният по този повод въпрос. Прегледът на делото, поне т.5 от ДП, действително установява възлагане на експертизи на експерти от НИКК, ОЕКД-СДВР или експерт при ВМА, които да бъдат определени от съответните институции; и по-нататък липсва поименно назначаване на същите, с попълване и на всички останали реквизити на чл.145,ал.1 НПК- образование, длъжност, специалност, научна степен. Казано с други думи, ВКС ще даде отговор на въпроса, оглеждайки го в принципен план, макар и самостоятелно да открива релевирания от защитата документ на л.126 от т.5 на ДП.

Не може да не се отбележи, че по касационната жалба се оспорва поведение на разследващ орган от досъдебното производство, а не на решаваща съдебна инстанция. В този смисъл посоченото от защитата решение №158/26.03.12 г.,постановено от 3 н.о.на ВКС по К.Н.Д.342/12 г.,се явява недостатъчно относимо към проблема, защото разглежда същия с оглед назначаване на вещи лица от съд. Всъщност, зачитането в дълбочина на аргументацията по жалбата води до извод, че тя е свързана най-вече с недоволство от естеството на направените професионални изводи /потвърдено и в съдебно заседание на 21.06.23 г.пред ВКС/, поради което се търсят формални основания за оспорване на позицията на експерт. В крайна сметка липсва забрана страните да упражняват такъв подход и понастоящем. Съдът самостоятелно и предвид посочените решения по конкретни дела, се счита задължен да отговори следното:

Както неведнъж до момента е стоял на разглеждане този проблем, винаги е отстоявана тезата, че ЗСВ е устройствен закон, предвиждащ възможност да се назначават вещи лица от списък на утвърдени такива- определени специалисти-чл.396,ал.1 ЗСВ. Списъкът се създава за удобство на органите на правораздаване. Правилата за включване на специалисти в него, наред с други съответни изисквания, са залегнали в Наредба № 2 за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица от 29.06.15 г. /Наредбата/. Това е приложимият регламент за процесното производство /понастоящем, към изготвяне на касационното решение, има нов такъв/.

Животът обаче е многообразен и е възможно списъкът да не е изчерпателен за всичките видове специалисти, от каквито е възникнала необходимост, поради което вещите лица по него няма как да бъдат сметени за достатъчни и единствено допустими за определяне. Неслучайно НПК не поставя ограничение за назначаване на вещи лица от определен списък /както и чл.396,ал.2 ЗСВ/. Съгласно чл.147 от процесуалния закон се изисква единствено експертизата да се възложи на специалисти от съответната област на науката, изкуството или техниката. Затова, когато органът на досъдебното производство, а и съдът по-късно, иска да бъде отговорено на поставени от него експертни въпроси, но не е в състояние да прецени възможните специалисти, включително и дали са свободни към този момент с оглед бързина при изготвянето на експертизата, изпраща последното на ръководството на съответната компетентна институция /още повече, предвид задавания срок на досъдебното производство, съгласно чл.145,ал.2 НПК/. То от своя страна определя компетентни лица, отчитайки професионално необходимите експертни познания поради предоставеното задание.

Обстоятелството, че в настоящия казус водещият разследването се е обърнал към някоя от последните институции, поначало не заменя изискванията, възложени на съответния орган по силата на чл.145,ал.1 НПК. Отделен е въпросът, че лицата трябва да бъдат определени поименно след посочването им като компетентни от представител на ангажираната специализирана институция. При липса на подобни

действия от страна на водещия разследването не може да се спори, че няма изричен акт за персонално определяне на експерти по оспорвани заключения.

Твърдяното за безспорно незаконосъобразно обстоятелство обаче в конкретния казус е получило собствено развитие в съдебно заседание пред съд, иначе казано, в централната фаза на процеса. В неговия ход е била снета самоличността, прочетени са експертните изводи, депозирани са разясненията по тях и е преценена квалификацията на всички вещи лица, допуснати до изслушване. Тогава страните са можели да направят свои възражения срещу квалификацията на лицата, изготвили експертните на досъдебното производство, наред с изявено недоволство от незаконосъобразно поведение на разследващите, и те да получат надлежен съдебен отговор.

В този смисъл, в т.2 от съдебното досие на СГС са приложени събирани доказателства за квалификацията на доцент доктор В. Н. А. /която всъщност се оспорва и пред ВКС/ и това е довело до разисквания в съдебно заседание на 21.01.22 г. С мотивирано становище са отхвърлени претенциите за професионална дискредитация на това вещо лице и респективно искането за назначаване на повторни химико-токсикологични експертизи /л.1058-1059/. ВКС не съзира процедурен порок, който да е направил обсъждането незаконосъобразно.

Ето защо, макар и да се солидаризира с позицията на защитата, че въззивният съдебен състав не е изпълнил пунктуално задължението да изготви съдебния си акт по заложените в чл.339,ал.2 НПК, и такова поведение да следва да бъде подложено на тежък упрек, този съд не намира, че с обсъждания дотук недостатък е допуснато дотолкова съществено нарушение, рефлектирало върху упражняване на процесуалните права на подсъдимия и неговите защитници, че да се стигне до обезателна отмяна и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на САС на коментираното основание. В крайна сметка волята на контролирания съд е ясна и тя е по приемане на компетентност на вещото лице, на фона на обсъдения годно приобщен доказателствен материал. Процесуалният недъг не се е отразил до такава степен на въззивното решение, че ако не бе реализиран, да би довел до различен правен извод.

3/ В жалбата на единия защитник на подсъдимия Н., адвокат Т., са изложени аргументи, които макар и да са окачествени като оплакване за превратно обсъждане на доказателствени материали с най-общи фрази, ерго, за допускане на нарушение на процедурните правила от категорията на съществените, обосновават всъщност недоволство от интерпретация на решаващата втора инстанция, която не се харесва на атакуващата страна и не обслужва нейните тези. Затова ВКС няма да се занимава с тях, защото казаното е относимо към необоснованост.

В този ред на мисли обаче не може да се подмине заявено неблагоприятно в мотивите към атакуваното решение: дали се приема за установено от фактическа страна, че потърпевшият е излязъл сам от л.а.Субару Форестер или е изваден от превозното средство. Поради претенцията за противоречие и дължимото поведение на съда са сочени съдебни решения на ВКС по други дела, които макар и с добре извадени принципни постановки, не формулират пълна идентичност на случая, каквато е нужна с оглед особеностите на обсъждането. Аргументирана е неразбираема съдебна воля, обуславяща основанието по чл.348,ал.1, т.2 НПК.

Без да се разисква въпросът доколко очертаното от защитата е съществено фактическо положение, трябва да се уточни, че в мотивите към атакувания съдебен акт обсъжданото положение е безпротиворечиво ясно-стр.20 от решението, 5 абзац. Наред с казаното, след анализ на доказателствени източници е прието и оказващо

помощ за потърпевшия /докато е жив/ поведение на подсъдимия след настъпване на катастрофата- стр.39.

По-нататък, все с поредно посочване на съдебна практика на ВКС по отделни дела, защитата е оспорила съображения на решаващите съдилища, формулирани с „обичайна житейска логика“. Наистина, позоваване на такава има, но то не е самостоятелно, а в контекста на събрани по делото доказателства. Както е известно, тогава тя идва в подкрепа като допълнителен аргумент. Такова е и принципното становище, защитено в представените съдебни решения.

И на последно място в тази част на изложението се налага ВКС да разясни, че макар и да се претендира за допуснато нарушение на материалното право, в обсъжданата жалба по този повод се оспорва фактология, която, ако успешно била разкрита обективната истина, би довела според защитата до друго решение по приложението на фактите, а оттам- до приложението на закона с дължимо признаване на подсъдимия за невиновен /стр.8/. Поради тази причина едно от отправените до ВКС искания е за оправдаване на Н. на основание чл.354,ал.1,т.2,пр.посл.вр.чл.24,ал.1,т.1 НПК.

Първо,за да приложи посочената законова разпоредба, този съд трябва да констатира, че разкритите факти от решаващата инстанция,чийто акт разглежда, не установяват престъпно поведение и въпреки това подсъдимият е осъден. В конкретния казус присъствието на „случайно деяние“ за дееца се обосновава със заспиване/унасяне/причерняване на волана,тъй като му е станало лошо. Освен това се оспорва на процедурна плоскост приложението на съответната Наредба, по правилата на която било констатирано наличие на наркотични вещества в организма на Н. към момента на извършване на деянието. Инстанциите по същество не са приели тези обстоятелства в посока на исканото от дееца и защитата и следователно няма как те да бъдат обсъждани от ВКС в аспекта, целян от тях. Прочитът на съдебното решение разкрива, че очевидно поведението на подсъдимия е счетено за покриващо престъпен състав.

Второ, въпреки казаното единият от защитниците, адвокат Т., настоява за оправдаване на Н. директно от ВКС. А това означава само едно- макар и да не е отправено по изричен начин, този съд разчита искането като обуславящо преразглеждане от негова страна на доказателствената съвкупност и преоценка по начин, че да се стигне до извод за различни факти, формулиращи непрестъпно поведение на лицето. Казано с други думи, цели се произнасяне по необоснованост, неотносима към висшата наказателна съдебна инстанция по правото, каквато е настоящата такава при първо редовно разглеждане на делото пред нея.

Видно от заложените касационни поводи в чл.348,ал.1 НПК, необосноваността не е сред тях, защото е приложима към съдилища по същество. Както винаги е било отстоявано от ВКС, той разглежда въпроса доколко процедурно вярно ревизирият съд е достигнал до определена фактология, въз основа на която е приложил и съответното материално право-било като осъди, било като оправдае подсъдимия. Оттам произтичат и различни правомощия, визирани в чл.354 НПК. Дали определени материали се отчитат като достоверни и правдоподобни, но поначало годни, се оценява от съдилищата по същество, които, ако мотивират по надлежен път тезата си, не могат да очакват намесата на ВКС в тяхната суверенна доказателствена дейност /при неналичие на изключението по чл.354,ал.5,изр.2 НПК/.

4/ Основен въпрос, по който се спори в прокурорския протест и в жалбата на частния обвинител Ц. чрез нейните повереници, е изведеният факт, но по-скоро с

претенции за недоказаност /която също не е касационно основание/, че в момента преди настъпване на инициалния удар, подсъдимият се е опитал да го избегне, като завил волана наляво. В съдебно заседание пред ВКС позиция в защита на това възражение не се разгръща, като дори представител на обсъжданото частно обвинение оттегля възраженията по допускане на касационното основание по чл.348,ал.1,т.2 НПК.

Казаното е важно не за друго, а защото от една страна при установяване на действително неверен процедурен начин, по който е формиран изводът на проверявания съд за коментирания факт, а той се счита за основополагащ, би се решила съдбата на настоящото наказателно производство с отмяна на решението на САС и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивната инстанция. От друга страна- не може да се отрече, че подобно фактическо положение, според доказателствената интерпретация се е оказало в основата и на заключенията на решаващите органи за реализираната форма на вина-самонадеяност от СГС и небрежност от САС.

ВКС няма да се задълбочава доколко допустимо е споменатото в хода по същество пред него оттегляне на залегнали в сезираци настоящата инстанция процесуални документи съображения, очертаващи оплаквания за допуснати съществени нарушения на процедурни правила. Ще приеме обаче, че и държавното, и част от частното обвинение не поддържат изложението в протеста и жалбата в обсъждания смисъл и по същество заявяват вярно в процесуален план установена от въззивния съд фактология, която трябва да води до различни изводи по приложението на материалното право. По този начин се ограничава спорът пред висшата съдебна инстанция по наказателни дела /при липса въобще на такъв от частния обвинител с представител адвокат М., както и от подсъдимия и неговите защитници/ и тя дължи кратък отговор.

Най-общо казано, САС е приел предприето от Н. извиване на волана вляво, непосредствено преди настъпването на фаталния за управляваните от подсъдимия и от починалия М. Ц. превозни средства удар. Този извод остава недостатъчно ясно изведен, както що се касае до наличие на гласни доказателствени средства в тази връзка, така и по съответни експертни изводи, базираци се и на направени небезизвестни за обществото видеозаснемания на станалото произшествие. В крайна сметка самият контролиран съд е счел за установено, съгласно заявеното по заключението на приетата по делото седморна комплексна съдебно-автотехническа експертиза, че към момента на удара и двете МПС-та са с успоредни на оста на платното за движение надлъжни оси /стр.29 от решението, в средата/.

В устните си разяснения пред СГС, дадени в съдебно заседание на 11.06.21 г. /л.610, лице и гръб, т.2 от досието на първата инстанция/ експертът К. изрично е уточнил: „От фотоматериалите и най-вече от видеофилмите е видно, че предно ляво колело на автомобила Ауди и задно ляво на Субаруто са приблизително на една мислена линия, успоредна на осовата линия, ограничаваща пътната лента отляво..... Масовите центрове не са на една линия. Понятието автомобили на една линия от техническа гледна точка не е коректно, ако автомобилите са с различни габарити. На една линия са двете колела...“

Няма съмнение, предвид марката и модела на процесните две превозни средства, че управляваното от подсъдимия Ауди Q7 е по-голям като размер автомобил от Субару Форестера, управляван от М. Ц.. Установено е при това, че към момента на първоначалния удар предното ляво колело на първата кола и задното ляво на втората са на една мислена линия, успоредно на оста на една и съща пътна лента. Не съвсем ясно при това от фактическа страна е прието, че на 16

метра преди удара Н. е извил волана наляво- най-малко би имало някакво отклонение на автомобила в тази посока, да не говорим и за потенциално преобръщане на Ауди при високата скорост на движение. Прочитът на гласните доказателствени материали и експертните заключения не води до такъв категоричен извод от една страна. От друга- безусловно е прието отново в частта по фактите /стр.19 от решението, 4 абзац/, че въпреки завъртането на волана наляво, „в този момент автомобила Ауди се ударил с предната си челна част в задната част на автомобила Субару, управляван от Ц.“ Т.е., ударът е бил фронтален, което неясно как се съчетава със завъртане на волана наляво.

Въпреки това ВКС не намира, че третирианият факт се явява от такава важност, че да предпоставя задължително възприемане на противоречивост на съдебните изводи и нужда от допълнително разследване чрез отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане от САС. По мнение на този съдебен състав констатирианият порок е преодолим с разискване на цялостното поведение на Н. в светлината на събраните и правилно обсъдени доказателствени материали, спрямо формата на вината, която следва да бъде очертана. Такава позиция ще бъде заета и развита по-долу в настоящото изложение.

5/ В контекста на разискваните в сезиращите ВКС процесуални документи оплаквания за негодна мотивна дейност на въззивната инстанция, в протеста на представителя на САП се заявява невъзможност да се разбере съдебното становище относно времето, когато подсъдимият е ускорил движението на управлявания от него автомобил и е натиснал газта. Затова, наред с обсъжданото в предишната част, се твърди, че „липсва изчерпателност и яснота на съществени обстоятелства.“ На такъв аргумент не се набляга в пледоарията на прокурора пред ВКС, поради което може да се твърди, че той е възприет от обвинителната власт като несъществен.

Ето защо настоящата инстанция ще отговори накратко, че от една страна обсъжданият факт е намерил място във фактологическата част на атакувания съдебен акт. На стр.18 и 19 от съдебното решение е разяснявано как преди да достигне до кръстовището на ул.Х. И. с ул.К. и ул.Е. С., намиращо се преди югозападния ъгъл на МОЛ П., подсъдимият застигнал неустановен лек автомобил, завиващ надясно по ул.Е. С., което го накарало да намали скоростта от 35-40 км при преминаване на съответното кръстовище при зелен сигнал на светофарната уредба. След това е разяснено какво е било състоянието на пътя, сигнализацията и заелите съответно място превозни средства, при продължаване на движението на управляваното от Н. Ауди към следващото кръстовище. И накрая е заявено, че „ускорил...от скорост 35-40 км/ч. при кръстовището с ул.Е. С. до около 99 км/ч., която скорост достигнал на разстояние от около 16-17 м преди спрелия в дясната лента за движение л.а. Субару.“

Като оставим настрана, че изложената фактология е подчинена на събраните по делото доказателства, този съд не е в състояние да разбере принципното недоволство на представителя на държавното обвинение, изготвил касационния протест, след като възприетите фактически обстоятелства не се различават от изложените в обстоятелствената част на обвинителния акт такива. Вярно е, че в съответствие с чл.7,ал.1 НПК централно място в наказателния процес заема съдебното производство, но все пак обвинителният инструмент рамкира фактологическата обосновка на твърдяната за извършена престъпна деятелност. И ако, както е в конкретния случай, се иска изчерпателност по наличието на определено обстоятелство от страна на съда, то следва да се приеме, че тя се дължи

и при фактическите положения, служещи за обвиняване на едно лице в осъществявано от него престъпление.

Съвсем отделен е въпросът, и той не е поставим на плоскостта на допуснати съществени процесуални нарушения по смисъла на чл.348,ал.1,т.2 НПК, как тези факти са обмислени по повод приетата от решаващите съдилища и в частност от САС, форма на вината.

6/ Апелативната инстанция се е солидаризирала с позицията на първата такава и не е намерила за установено прокарваното твърдение на защитата за заспиване/унасяне/причерняване на подсъдимия при управление на автомобила Ауди преди сблъсъка със Субаруто на потърпевшия Ц., поради което и невъзприемане на заобикалящата среда. Това е важно, защото именно такава идея стои на обмисляне с оглед лансираната теза за наличие на „случайно деяние“ по смисъла на чл.15 НК. Контролираният съд е дал подробни отговори защо не споделя подобно протичане на събитията, опирайки се на целия събран доказателствен материал и в частност на изводи, оценени в третираната насока, разяснени от вещите лица-автотехнически експерти.

Възраженията в касационната жалба повтарят за пореден път недоволството от решаването на въпроса по същество, без да се противопоставят по надлежен ред на съдебното становище. Ето защо ВКС ще заяви единствено, че не съзира поднесени касационни съображения,които да противостоят на позицията на ревизирия съд и да дават разумни поводи за размисъл. Приемането на възможност да има леко унасяне на дееца няколко метра преди удара, не обуславя извод като целения от защитата.

7/ Не по-различно е положението и с оплакванията на защитника, адвокат Т., относно възприета употреба на наркотични вещества от страна на подсъдимия и как се осъществява тяхното изследване. Макар и това възражение да е направено в частта от жалбата, занимаваща се с нарушение на материалното право, съдържанието на казаното устойчиво препраща към доказателствената преценка на съда, иначе казано, към допуснато нарушение на процесуалните правила. Затова се обсъжда в тази част на мотивите на ВКС.

При наличието на повече от ясно изразени съображения в решението на въззивната инстанция относно установения прием на три вида наркотични вещества от подсъдимия; наред с другото, и при процедурно вярно направени доказателствени изводи за същността на комуникацията по открития в обитаваната от дееца стая в дома му на мобилен апарат Xiaomi /с отхвърляне на показанията на брата на Н. по надлежен начин-стр.37/, този съд не счита, че следва да обсъжда поставени пред него по същество на преценката,а не по нейна годност, аргументи. Затова ще заяви, че споделя направените от САС изводи на стр.27, стр.34,стр.43-45 и стр.50-51 от атакувания акт.

В сферата на пълнота на процесуалното изследване не бива да бъде подмината като несъществуваща обстоятелствата аргументация по жалбата на адвокат Т., относно Наредба № 1/19.07.17 г.за реда за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, която била оспорена по съответен административен ред от Н.. Правени са множество препращания към документи,които не са част от обсъдимата доказателствена съвкупност, към лекционен курс, отразяващ виждането по въпроса на определен съдия от ВКС, както и към различни прояви на народни представители все по този въпрос.

Без проблемът да търпи допълнително развитие и разясняване пред ВКС и без да се поставя на обсъждане съдбата на твърдяното административно производство, е необходимо да се заяви следното:

В практиката на ВАС принципно е видно положението, че прогласяване на нищожност на подзаконов нормативен акт, какъвто е обсъжданият такъв, предпоставя, най-общо казано, произнасяне извън компетентността на съответния орган или необнародване на същия /акта/. Все в тази светлина се налага да се отбележат правомощията на ВАС по чл.193 АПК-да обяви нищожност на оспорения подзаконов нормативен акт или на част от него, да го отмени изцяло или частично или да отхвърли оспорването, съдебното решение в какъвто вариант има действие по отношение на всички. Освен това, съгласно чл.194 АПК съдебното решение по огласяване на нищожност и отмяна на съответния подзаконов акт се обнародва по начина, по който е бил обнародван актът, и влиза в сила в деня на обнародването му. А според нормата на чл.195 АПК, подзаконовият нормативен акт се смята за отменен от деня на влизане в сила на съдебното решение и правните последици по обявен за нищожен или отменен като унищожаем подзаконов акт, се уреждат служебно от компетентния орган в срок не по-дълъг от три месеца от този ден.

С оглед последното изложено и неговата относимост към наказателното право, трябва да се напомни, че съгласно чл.2,ал.1 НК за всяко престъпление се прилага онзи закон, който е бил в сила по време на извършването му. Това важи за всички бланкетни норми, каквато е и тази по чл.342,ал.1 /основната/ НК. Но тук е мястото да се постави следващият въпрос на плоскостта на преценката за по-благоприятния закон по смисъла на чл.2,ал.2 НК, за чието обмисляне вероятно се набляга от защитата- как да се тълкуват случаите на всякакви изменения, включително и след съдебна намеса, на разпоредби на нормативен акт до влизане на присъдата в сила, когато бланкетната норма по НК препраща към тях?

Тълкуването на този проблем не води винаги до еднаквост на изводите. Теорията и практиката са го разрешили, най-общо казано, в смисъл, че промяната не се отчита, когато позитивноправната уредба на съответните обществени отношения е свързана със съобразяването на поведението на трети лица. Когато не е така, на общо основание следва да се прилага правилото за по-благоприятния закон. И тази преценка се прави по всеки отделен казус.

Съображенията бяха изложени, доколкото са относими по принцип към поставените в жалбата въпроси, без да засягат същината на направените изводи по приложението на закона в тази му част и без данни за наличие на други фактори, поставящи доводи за допълнително осмисляне.

8/ В жалбата на адвокат С. като защитник на касатора Н. изрично е подчертано,че въззивната инстанция на собствено основание е намерила нарушение на дееца и на правилото за движение по пътищата,заложено в чл.20,ал.2,изр.2 ЗДП. Този извод е станал решаващ не при приложението на правото,тъй като САС е преценил,че не разполага с възможност да преквалифицира деянието и да измени присъдата поради невъзможност да влоши положението на осъденото лице, но е зачел третирания аргумент при индивидуализиране на наказанието му. Тезата на адвокат С., утвърдена повторно и в съдебно заседание пред ВКС, е, че по посочения начин ревизирианият съд е подходил неправомерно. Той е трябвало, при констатирания „пропуск“ на държавното обвинение, да отмени първоинстанционната присъда по реда на чл.334,

т.1 вр.чл.335,ал.2 вр.чл.348,ал.3 НПК и да върне делото на СГС, не само да констатира нарушението.

Макар по принцип този съд да е несъгласен с позицията на САС, мотиви за което ще изложи по-надолу в частта по приложението на материалното право, той трябва да постанови и незаконосъобразност на предложения от защитника на подсъдимия Н. подход. Това е така, защото, ако би била удовлетворена претенцията му, то несъмнено би се утежило неправомерно положението на подсъдимия с въвеждане на допълнително нарушение в рамките на инкриминираната бланкетна норма от особената част на НК, каквото не е било въздигнато от държавното обвинение по съответния ред.

Напротив, видно от редакцията на споменатия от самия защитник в жалбата текст на чл.335,ал.2 НПК, въззивният съдебен състав връща делото на първата инстанция в случаите на по чл.348,ал.3, освен ако сам може да отстрани допуснатите нарушения или те са неотстраними при новото разглеждане на делото. Налага се отново да се подчертае, въпреки несъгласието на ВКС с тезата на САС по същество, че в процедурен план правилно е прието, че той не е легитимиран да отстрани коментирания порок поради липса на обвинение по чл.20,ал.2 ЗДП в рамките на бланкетната норма по чл.343 вр.чл.342 НК; а не може и да върне за отстраняване на недостатъка на СГС, тъй като поради казаното се явява неотстраним при ново разглеждане на делото. Повече от ясно е и този въпрос е разрешен с практиката през годините- съдът не е оправомощен да връща на държавния обвинител обвинителен инструмент, за да може той да поправи допуснати от него самия пороци по съществуващото на вменената престъпна дейтелност. Ако това би било вярно, то и съдът не би бил арбитър и не би било нужно пред него да се разгръщат принципите на всяко наказателно производство, в частност този за състезателност, прогласен в нормата на чл.12,ал.1 НПК.

Само за пълнота на изследването би следвало да се заяви, че ВКС се съгласява с прокарваната, макар и не с тази думи, теза на САС, че след като има невключени в обстоятелствената част на обвинението елементи, очертаващи съставомерни белези на бланкетната норма, но залегнали в обстоятелствената част на обвинителния акт, няма пречка да бъде разглеждани на плоскостта на смекчаващи и отегчаващи обстоятелства при индивидуализиране на наказанието. Същото е положението и при доказан, но неотчетен по съответен начин в обвинителния инструмент, квалифициращ престъплението фактор.

9/ В тази част на изложението не може да не се съобщи обстоятелството, че в атакувания съдебен акт е направен разбор на обстоятелствената част на обвинителния титул с изводи за определена некачественост на същия, отвеждаща до невъзможност за произнасяне по чл.342,ал.3,б.В вр.ал.1 НК /стр.61 от решението/. Цитираното обстоятелство е подминато с мълчание от представителя на САП в неговия касационен протест, но за сметка на това бива подчертавано от защитника на подсъдимия, адвокат Т..

Този съд няма да подлага съдебното становище на задълбочен разбор понастоящем, в светлината на претенция за поправими или непоправими съществени процесуални нарушения, но не може да не отбележи като несподелимо мнението, че след като в обстоятелствената част на обвинителния инструмент липсва пряката цел, то не би следвало да стои на обмисляне наличието на евентуален умисъл. Както правилно е застъпено от единия от представителите на частния обвинител К. Ц., пряката цел не е съставомерен елемент от престъплението по чл.342,ал.3 НК.

Съвсем отделен е въпросът, непредставляващ предмет на обсъждане по настоящото производство, за разликата между обстоятелствена част на обвинението и обстоятелствена част на обвинителния акт, постановките за които намират разгръщане както в теорията, така и в т.7 на ТР №2/22.12.16 г. на ОСНК на ВКС. При поставяне на проблема за това кои са задължителните обстоятелства за обстоятелствената част на обвинението и дължимите за обстоятелствената част на обвинителния акт, вероятно обсъжданото би получило надлежно разрешение.

ПО ОПЛАКВАНИЯТА ЗА НАЛИЧИЕ НА КАСАЦИОННОТО ОСНОВАНИЕ ПО чл.348,ал.1,т.1 НПК.

1/ Каквито и възражения да са направени по настоящото производство, колкото и да се набляга на сериозността на всяко от тях, в крайна сметка всички страни се обединяват около становището, че най-важният въпрос, стоящ на разглеждане в конкретния казус, е дали стореното от подсъдимия обуславя извод за извършено умишлено /при евентуален умисъл, както е възведено обвинението по обвинителния титул/ или непредпазливо престъпление по транспорта и респективно дали поведението се субсумира под нормата на чл.342,ал.3,б.В вр.ал.1 НК или на чл.343 НК. Разбира се, претендиращите за разноликото приложение на правото изхождат от своите виждания по това как следва да се тълкуват установените факти. Както обвинението- и държавно, и частно- защитава теза за умишлено извършено престъпление, така подсъдимият и защитниците му отстояват заетата от въззивния съд позиция за осъществяване на престъплението при небрежност като проявление на непредпазливата форма на вината; за разлика от СГС, чието разрешение на въпроса е поставено на плоскостта на самонадеяност.

Няма спор, че не обясненията на подсъдимото лице като гласни доказателствени средства в наказателния процес, а неговото вярно установено по процедурен път обективно поведение е това, което следва да определи изводите на решаващия орган по реализираната форма на вина и съответната нейна разновидност. В този смисъл, дори и да не се съгласява с разсъждения на контролирания съд по съществуването на приетото виновно поведение, ВКС не може да отрече правилността на разбора на обсъдените на стр.41 и сл.от решението обяснения на Н.. Вглеждането в изложената аргументация установява яснота на възприетите обстоятелства, както и защо в една част изявленията биват кредитирани, а в друга-не. Това е резултат от съотнасянето им към останалия събран и законосъобразно оценен доказателствен материал.

Предвид казаното, неминуемо настоящата инстанция следва да възпроизведе накратко основната фактология, на основа на която е нужно да стъпят дължимите правни изводи. И така, в неустановен момент, но не по-късно от 21.50 ч.на 18.04.20 г., подсъдимият употребил наркотични вещества- амфетамин, кокаин и такова, съдържащо активна съставка тетраhydroканабинол. Около 18.00 ч.на 19.04.20 г.той управлявал л.а.Ауди Q7 с рег.№ *** /с който поначало разполагала майка му, намираща се извън София в посочения период/ по ул.Х. И. с посока на движение към ул.С. при МОЛ П. в гр.С.. До него на пасажерската седалка седял свидетелят Г. И., разглеждащ информация в телефонния си апарат, а на задната седалка се била разположила свидетелката С. Ц.- приятелка на Н., която четяла някаква инструкция.

Времето било сухо и ясно, а предвид посочения час- в светлата част на денонощието. Участъкът от ул.Х. И. между кръстовището на тази улица с ул.Е. С. и ул.К. и това с бул.Ч. в. бил прав с дължина около 300 м. Бил предназначен за

движение в двете противоположни посоки. Максималнодопустимата скорост на движение на ППС от категория В в участъка била 50 км/ч. Пътното платно било с асфалтово покритие, сухо, без неравности и наклон.

Кръстовището на ул.Х. И. с бул.Ч. в. било регулирано със светофарна уредба, която за приближаващите се по ул.Х. И. превозни средства била поставена вдясно от платното за движение, на Г-образна стойка с монтиран на нея трисекционен светофар. Преди това, на платното на ул.Х. И. имало стоп-линия с широчина 0,5 м, а след нея, преди самото кръстовище- пешеходна пътека, регулирана с двусекционна светофарна уредба.

Преди да достигне до кръстовището на ул.Х. И. с ул.К. и ул.Е. С., намиращо се преди югозападния ъгъл на МОЛ П., подсъдимият намалил скоростта на движение на управлявания от него автомобил, тъй като застигнал кола, която правела десен завой. Преминал споменатото кръстовище с около 35-40 км/ч.на разрешен сигнал на светофара и продължил по движението си в дясната пътна лента в посока към кръстовището с бул.Ч. в..

На последното светел червен забранителен сигнал за превозните средства, движещи се по ул.Х. И.. В средната пътна лента имало спрял таксиметров автомобил Фолксваген, модел Кади, с рег.№ ***, изчакващ разрешителна зелена светлина на светофарната уредба. Зад него бил спрял л.а.марка Рено, модел Клио, с неустановени регистрационни номера и водач. В дясната пътна лента на ул. Х. И., на около 2,5 м преди стоп-линията на кръстовището с бул.Ч. в. се намирал спрелият за изчакване на зелен светофар автомобил марка Субару, модел Форестер, с рег.№ ***, собственост и управляван от М. Ц.. В това време регулиращият движението двусекционен светофар подал зелена светлина и намиращите се на място пешеходци предприели своето пресичане.

При тази разстановка на процесното кръстовище подсъдимият, пресякъл, както бе казано, кръстовището с ул.Е. С. с около 35-40 км/ч., ускорил управляваното от него Ауди до около 99 км/ч., която скорост била достигната на разстояние от около 16-17 м преди спрялото в дясната лента Субару. Л.а.Ауди продължил равномерно с нея, движейки се в дясната пътна лента, и реализирал ПТП, блъскайки отзад спрелия за изчакване на разрешителен сигнал управляван от М. Ц. л.а. Субару.

Това са основните факти, които следва да формират съответните правни съдебни изводи. Предхождащите и последващите приети от решаващата инстанция фактически положения са доказателствено установени и описани, но не играят същинско значение за установяване на обстоятелството дали престъплението е извършено при наличие на умисъл или непредпазливост. Само, предвид поставените пред ВКС възражения, обсъдени вече в частта по наведените доводи за допуснати процесуални нарушения, трябва да се отбележи приетото от САС, че след като непосредствено преди удара свидетелят И. осъзнал, че управляваното от Н. Ауди се приближава с висока скорост към спрелия отпред автомобил, без никакви индикации за намаляване на скоростта или спиране, извикал по име дееца, който завъртял волана наляво. Тогава обаче колата се ударила с предната си челна част в задната част на автомобила Субару.

На този фон ВКС намира, че поведението на дееца се субсумира под нормата на чл.342,ал.3,б.В,пр.1 вр.ал.1,пр.3 НК, а именно- извършено е престъпление по транспорта при проявление на евентуален умисъл като разновидност на умишлената вина, каквото е и възведеното по обвинителния акт обвинение. Като несъстоятелно по принцип, а още повече с оглед конкретиката по настоящото производство, следва да бъде оценено възражението на защитника на подсъдимия

Н., адвокат Т., относно препятстване на възможността за подзащитния му, да се ползва от привилегията на диференцираната процедура по съкратено съдебно следствие в неговия втори вариант- чл.371, т.2 и сл.НПК- предвид обстоятелството, че повдигнатото обвинение е за умишлено причинена смърт, поради което важи забраната на чл.369 А НПК. В крайна сметка първоначалното формулиране на приложимата материалноправна норма в съответствие с установеното по надлежен ред по фактите, е прерогатив на обвинителната власт. А в процесния казус е разкрита и правилната юридическа квалификация.

Най-малко поради невъзприемане на обясненията на дееца за нецеленасочена употреба на наркотични вещества и загуба на представа за действителността преди ПТП-то /унасяне, заспиване, причерняване, в зависимост от неговите изявления или депозираното от свидетеля И./ при проявеното ускорително движение на автомобила, и дума не може да става за преценка на извършеното като „случайно деяние“ по смисъла на чл.15 НК, което поначало е обсъдимо в светлината на претенция за осъществено по небрежност престъпно посегателство. В тази насока, наред с казаното досега, е редно да се посочат споделимите съображения на САС от стр.28, стр.32, стр.42-43 на съдебното решение-относно предприетото ускорително движение и присъствието на обясними възбуда и еуфория след прием на наркотични вещества като установените в организма на дееца процесни такива.

Останалите аргументи обаче, изложени от въззивната инстанция, не могат да бъдат споделени. Поначало е вярно казаното, че в обвинителния акт не е описана пряката цел, при която е действал подсъдимият. Но такава и не се изисква, защото не е задължителен съставомерен белег на вмененото престъпно деяние. След като, видно от обстоятелствената част на обвинителния инструмент, е повече от различимо обвинението на дееца за извършване на инкриминираното му деяние при условията на евентуален умисъл, без да е установен пряко целеният резултат, то това е достатъчно за обособяване на процесното престъпление.

По-късно, при разгръщане на съдебното следствие, без съмнение в обсъждания смисъл е оказал влияние неустановеният по възможен доказателствен път мотив на Н., подпомагащ да се схване пряката цел /тя може и да е правомерна/ той да подходи по описания и възприет по фактите начин. Затова, доколкото излиза от конкретиката по съответното наказателно производство и се фокусира върху приложението на материалното право, този съд желае да напомни възприеманото като основополагащо в тази насока решение №88/16.05.95 г., постановено от ВК на ВС на РБ по Н.Д.67/95 г. Там, наред с други формулирани принципни съображения относно липсата на директна и неотразима връзка между мотивите на деянието и допълнително причинения резултат, четем следното: „При евентуалния умисъл подлежи на изследване мотивът на деянието, предприето за постигане на пряко преследваната цел от дееца. Допълнително настъпилият резултат може да се окаже и безмотивен. Това обаче не прави деянието, причинило и този резултат безмотивно. Допълнителният резултат е съзнавана и възможна функция на основната субективна цел на дееца. Ето защо, при евентуалния умисъл мотивите за извършване на деянието следва да се отнесат не към реално настъпилия допълнителен резултат, а към психологическите причини, предизвикали изпълнението на пряката цел.“

Затова дори и при доказателствено неконстатиране на мотива за постигане на пряката цел, поради който Н. е управлявал автомобила по посочения по-горе начин, но с приемане на предвиждане настъпването на общественоопасните последици, не може да се препятства възприемането на евентуален умисъл при

извършване на престъплението, ако са налице достатъчно обстоятелства, които да водят до такъв правен извод в съответствие с обективните факти. Действително, разликата между евентуален умисъл и самонадеяност /по приетото от СГС/ като съответни видове на умишлената и непредпазливата вина, е тънка, но точно обмислянето ѝ в светлината на фактите по разглеждано дело, доказва уменията на решаващия орган да подведе конкретната фактология под постановките на общата част на наказателното материално право и научното тълкуване на нормите. Сравнението с несъзнаваната непредпазливост-небрежност, както е приел контролираният от ВКС съд, има съвсем различно измерение. На практика съображенията по нея /небрежността/ в контролираното решение се явяват несъответни на приетите фактически положения.

Макар и в последните години да не се забелязва ръст на повдигнати обвинения за извършено престъпление по чл.342,ал.3 вр.ал.1 НК при условията на евентуален умисъл, а все пак съдът е обвързан с постановките по обвинителния акт, и макар и при различни казуси с прието наличие на евентуален умисъл да е невъзможна пълна идентичност на фактологията /на която основно се е спирал СГС при осмисляне на конкретни съдебни актове/, принципни разрешения по предходни производства в частта по приложението на материалното право, но в рамките на актуалния наказателен закон, дават възможност за ползване на техните постановки и понастоящем. Тези решения са цитирани и от частния обвинител Б. Ц., чрез неговия повереник, в касационната жалба.

Разликата между самонадеяност /съзнавана непредпазливост/ и евентуален умисъл се изразява най-общо казано в това, че при първия случай деецът лекомислено се надява, че съзнателно допусканите от него общественоопасни последици няма да настъпят, защото е взел мерки за предотвратяването им, а във втория- че допуска тяхното настъпване, без да взема никакви мерки за предотвратяването им. В този смисъл са решение №172/26.05.73 г., постановено по Н.Д.103/73 г. по описа на 1 н.о. на ВС на РБ; решение №171/29.06.82 г., постановено по Н.Д.162/82 г. по описа на 1 н.о. на ВС на РБ.

При самонадеяността освен това „трябва да има категорична увереност, че няма да настъпи престъпният резултат, и мерките, които се вземат за предотвратяването му, са ефикасни, макар и оказали се недостатъчни.... Увереност, която е в разрез с всички налични отрицателни фактори за безопасността на движението....представлява допускане на общоопасните последици“ - решение №41/05.03.85 г., постановено от 3 н.о. на ВС на РБ по Н.Д.620/84 г.

И на последно място, но все в обсъждания контекст и в тясна връзка с настоящия казус, се ползват постановките на решение №59/28.12.84 г., постановено от ОСНК по Н.Д.50/84 г.: „Водач на моторно превозно средство извършва престъплението по чл.342,ал.3 във връзка с ал.1 НК при евентуален умисъл, когато умишлено нарушава правилата за движение, съзнава възможността по този начин да причини посочените в закона общественоопасни последици и продължава да управлява моторното превозно средство по същия начин, без да предприема каквито и да било мерки за предотвратяването им и без да разчита на някакви други обстоятелства –обективни или субективни- които да създават у него увереност, че ще ги избегне. Увереност за ненастъпване на общественоопасни последици не е налице, когато деецът не разчита на конкретни обстоятелства, а на шанса, на това, че много пъти е имало подобна ситуация и до причиняване на предвидените по закон последици не се е стигало. Разграничението между съзнаваната непредпазливост и евентуалния умисъл при тези случаи се състои

именно в наличието или отсъствието на почиваща на конкретни обстоятелства увереност в предотвратяването на общественотоопасните последици, а не в наличието или липсата на безразлично отношение на дееца.“

Казаното, пренесено на плоскостта на приетото по настоящото дело, установява, че актуалният подсъдим, употребил три вида наркотични вещества, предприел правомерно пресичане на предходното от мястото,където е станала катастрофата, кръстовище. Още оттам той е имал пряка и неограничена видимост към процесното такова и е възприел както преустановяване на движението на намиращия се в най-дясната лента автомобил на М. Ц., така и на двете коли в съседната лява лента. Очевидно е било,че това не са паркирали, а спрели на кръстовище автомобили. Тоест, резонно се очаква, че във всеки от тях ще има поне водач.

Въпреки това, Н. за кратко разстояние увеличил скоростта на управляваното от него Ауди до два пъти над максималнодопустимата за градски условия. Поради предприетото ускоряване, без каквито и да е доказателствени следи за намаляване на скоростта, подсъдимият се забил в спрялото в най-дясната лента за движение Субару, управлявано от починалия по-късно М. Ц., което несъмнено е било ясна предвидима опасност. При изместването на същото в посока към кръстовището, по чудо не се е влязло в сблъсък с пресичащи платното пешеходци, от една страна. От друга- това поведение несъмнено е застрашило и безопасността на пасажерите в самото Ауди.

Дори и да се приеме, че в последния миг по някакъв начин деецът е извил волана наляво, каквото е становището на САС, то тогава пътят му би бил препречен от спрелите в лявата за него лента автомобили. Невъзможно е поради това да се разреши на какви свои усилия и неутрализираци фактори би се облегал той, за да се разсъждава за увереност при вземане на конкретни ефикасни мерки за осуетяване на катастрофата. Затова разумно се оспорва потенциалното възприемане на самонадеяност като изявена разновидност на непредпазливата вина. Казаното е по принцип, въпреки доказателствената установимост на обстоятелството, че става дума за праволинейно движение на автомобила Ауди към автомобила Субару непосредствено преди удара.

Тук е мястото да се отбележи отстояването от Н. теза,че не е самоубиец. Според този съд се прави опит за отклоняване на вниманието от спецификата на поведението му с оглед волевия момент при евентуалния умисъл, а именно, че точно поради казаното от него не бива да се приема да е допускарал настъпването на противоправните последици. Обективните действия на дееца обаче, при изключване на неговите собствени разяснения, доказват, че той е действал в разрез с всички отрицателни фактори, очертани от конкретната пътна обстановка, което означава допускане на настъпилия противоправен резултат.

И така, при очертаните факти и обстоятелства ВКС заключава,че от интелектуална страна подсъдимият е съзнавал общественотоопасния характер на деянието поради липса на ментални предпоставки, които да сочат обратното; предвиждал е настъпването на общественотоопасните последици поради начина, по който е реализирал управлението на колата, с конкретните характеристики на пътната обстановка в процесния момент, при ярко нарушение на пътните правила с превозно средство, което само по себе си е смъртоносна сила. От волева страна е допускарал настъпването на противоправния резултат поради липсата на каквито и да са положителни фактори, които да му дават обоснована увереност, че произшествието може да бъде избегнато. Налице е евентуален умисъл по смисъла на чл.11,ал.2 НК, който формира извод за извършено престъпление по чл.342,ал.3,

б.В, пр.1 вр.ал.1, пр.3 НК. Ето защо и протестът, и жалбите на частните обвинители следва да бъдат удовлетворени по претенциите им за правилното приложение на материалното право.

2/ Видно от внесения за разглеждане обвинителен акт, подсъдимият е обвинен за осъществени от него нарушения на чл.5, ал.3, т.1 ЗДП и чл.21, ал.1 ЗДП, които е прието да са в пряка причинна връзка с настъпилата смърт на потърпевшия и ангажират наказателната отговорност за извършено престъпление по чл.342, ал.3, б.В, пр.1 НК. Според повереника на частния обвинител Б. Ц. правилно първата посочена разпоредба е релевирана като поредно нарушение на специалното законодателство и оправдаването за нейното осъществяване е неправомерно.

Отговорът на решаващите съдилища /САС приема казаното от СГС/ е свързан както със съществуването на чл.5, ал.3, т.1 ЗДП, така и с отнасянето на съдържанието на същата като определящо квалифициращо обстоятелство по чл.343 НК. Както винаги до момента този съд е заявявал в своите решения, това е общо предписание за поведение на участниците в движение по пътищата, невъвеждащо конкретно задължение, чието неспазване да е възможно самостоятелно да формулира пряка причинно-следствена връзка с настъпилата противоправен резултат. В случая такова е нарушението, свързано с неспазване на режима на скоростта. В тази насока се споделят съображенията, изложени от въззивния съд.

Действително, както правилно е отразено в жалбата на обсъждания частен обвинител, има случаи /посочени са съдебни разрешения на ВКС по отделни дела/, при които е прието наличие на предпоставките на коментирания разпоредба. От една страна иде реч за конкретни казуси, поставяни на разглеждане пред конкретни съдебни състави със собствени тези, със специфични факти и съответни претенции за приложение на правото. От друга- ВКС като инстанция по правото се произнася по възведени съображения и при липса на такива, не е задължен да реализира обсъждане в цялост, като съд по същество. За него се явява решаващо обстоятелството правилно да е обмислено прякото нарушение на специалното законодателство, без което не би бил осъществен противоправният резултат, залегнал в инкриминираната бланкетна разпоредба. А това в процесния казус е чл.21, ал.1 ЗДП.

3/ Иде ред ВКС да вземе отношение по обстоятелство, обсъждано в мотивите към атакувания съдебен акт и погледнато от процесуален ъгъл, засегнат по-горе, от единия от защитниците на К. Н., адвокат С..

Макар и в обвинителния акт инкриминираното нарушение на специалното законодателство да е по чл.21, ал.1 ЗДП, надълго и нашироко в своето решение втората инстанция е разисквала как наред с това е нарушена и разпоредбата на чл.20, ал.2 ЗДП. Тук трябва да се уточни, че заявеното от САС не се отличава с последователност. На стр.60 от решението е говорено за предвидимо препятствие и нарушение по чл.20 ЗДП, без повече уточнения, а на стр.65 например е говорено за нарушение на ЗДП, залегнало в чл.20, ал.2, изр.2 ЗДП, както се приема и от защитата.

По-важно обаче е нещо друго! Няма установяване на различно поведение от вмененото на деца в обстоятелствената част на обвинителния акт от квалифицируемостта като нарушение по чл.21, ал.1 ЗДП. Затова трябва да се дадат следните разяснения, относими както към преценка на дейността на решаващата

втора инстанция, така и към релевираните пред ВКС оплаквания на страната по обсъждания повод.

Неведнъж до момента този съд е посочвал в своите решения връзката между ал.1 и ал.2 на чл.20 ЗДП. Ясно е при това, че нарушавайки първата разпоредба, водачът сам става опасност за движението или се поставя в положение да не възприеме породена такава, като това няма нищо общо с поддържания режим на скоростта. Неведнъж е очертавано различието с положението при чл.20, ал.2 ЗДП. И двата варианта на този текст въвеждат движение с несъобразена с пътната обстановка скорост, която е в рамките на максималнодопустимите граници, наред с несвоевременна реакция на водача на възникналата опасност. Реакцията се определя от интензитета на опасността, поради което е въведено задължение за съответно подбиране на скоростта на движение и намаляването ѝ или спиране в случай на необходимост.

В чл.20, ал.2, изр.1 ЗДП се урежда „предвидимата опасност”, при която има обективни затруднения в пътната обстановка и шофьорът следва да избира скоростта си на движение по начин, че да отговори на изискването за безопасност. Става дума за функция между стойността на избраната скорост и пътните условия, охарактеризирани като опасни обстановки на пътя. Тук в обобщителен план са изброени различни фактори, представляващи по правило пътни препятствия- атмосферни условия, видимост, състояние на пътя и превозното средство, превозван товар и т.н. Точно затова законът нарича появилата се опасност „предвидимо препятствие”.

Отново както многократно до момента е разяснявано, ЗДП и ППЗДП предвиждат и нарушения за точно определени предвидими пътни опасности. Те се явяват специални текстове спрямо общата норма на чл.20, ал.2, изр.1 ЗДП.

В чл.20, ал.2, изр.2 ЗДП е уредена „непредвидимата опасност”, въвеждаща задължение водачите на намалят скоростта или да спрат, когато възникне опасност за движението. Последната се появява внезапно и в границите на установената избрана съобразена скорост се въвежда задължение за намаляване или спиране, с оглед избягване настъпването на ПТП. Казано по друг начин, когато обвинението касае вменено на дееца поведение за нарушение на режима на скоростта по силата на чл.20, ал.2 ЗДП, е възможно да е налице такова по изр.2 на ал.2 на чл.20 ЗДП, при положение, че водачът е изпълнил императивните си задължения по изр.1; и след като за него не могат да бъдат възприети за осъществени някои от специално прогласените в регламента пътни опасности- в доказателствен или в процедурен с оглед възведеното обвинение начин. Без съмнение, за да има извършено престъпление по наказателния закон, трябва така осъщественото нарушение да е в пряка причинно-следствена връзка с настъпилия противоположен резултат.

Като оставим настрана доколко с оглед приетата по процесния казус фактология би могло въобще да се говори за непредвидима опасност, както е огласявал в част от мотивите си САС, при движение на МПС, насочено пряко към спрял на червен светофар автомобил, дълголетно и неотклонно е било ясно, че всяка превишена скорост- управление с такава над максималнодопустимата за конкретната пътна обстановка- се явява несъобразена скорост по смисъла на чл.20, ал.2, изр.1 ЗДП. И когато такава е реализирана, като при това нейната величина се явява в пряка причинно-следствена връзка с настъпилия противоположен резултат, се изключват вариантите на приложение на най-общата коментирана по-горе разпоредба, свързани с упражняване режима на скоростта.

В конкретния случай фактологическото обосноваване на престъплението е свързано с този режим, като е въведена превишена скорост. Това е прието

процедурно вярно. Ерго, всички размисли на въззивната инстанция за наличие на допълнителен елемент, отново свързан с режима на скоростта, без посочване на различно от вмененото престъпно поведение на дееца, очертано в обстоятелствената част на обвинителния акт, което на собствено основание да би било в причинно-следствена връзка с настъпилия противоположен резултат, категорично не могат да бъдат споделени. На тази база се отхвърля и възражението, изложено от частния обвинител Б. Ц. в жалбата, изготвена от неговия повереник.

4/ На последно място при обсъждане на поставените въпроси за приложението на материалното право, тази инстанция ще се занимае с предложените в касационния протест и в жалбата на частния обвинител Б. Ц., чрез неговия повереник, доводи за неправилност на съдебното становище на решаващите инстанции и в частност на САС, за наличие спрямо Н. на квалифициращото обстоятелство „особено тежък случай“. То фигурира както в разпоредбата на чл.342,ал.3,б.В,пр.2 НК при умишлено причинено престъпление по транспорта, така и в чл.343,ал.3,б.Б,пр.2 НК досежно непредпазливо такава.

Този съд се солидаризира с инстанциите по същество, че в кориците на делото не присъстват доказателства, от които да може да се направи извод за наличието на обсъждания квалифициращ признак. Без да се повтарят съображенията в този аспект, трябва да бъде дебело подчертана нормата на чл.93,т.8 НК, съгласно която „Особено тежък случай е този, при който извършеното престъпление с оглед неговите вредни последици и други отегчавачи обстоятелства разкрива изключително висока степен на обществена опасност на деянието и дееца.“ И както правилно заявяват поверениците на частния обвинител К. Ц., докато установените по делото обстоятелства могат да формулират изключително висока степен на обществена опасност на деянието, то това не се отнася за дееца. А, както е видно от буквално възпроизведената норма на материалния закон, тя предвижда кумулативна даденост на тези два фактора.

Наистина, самото престъпно деяние е демонстративно negliжиращо правилата по пътищата и в тази връзка-чуждия телесен интегритет, да не говорим, че е поставило в опасност множество участници в пътното движение. Станалото е потресаващо, но и поучително за цялото общество за това как не бива да се действа, особено при вземане предвид на конкретните факти- управление на изключително мощен автомобил в градски условия, с два пъти по-висока скорост от максималнодопустимата, след установена употреба на три вида наркотични вещества, при засилен и автомобилен, и човешки трафик по пътищата в рамките на празнуване на светлия християнски празник Великден, на регулирано кръстовище и при ясна видимост.

Същевременно обаче не може да се спори,че подсъдимият е млад човек; с установени по делото положителни лични характеристики; без данни за упорито неправомерно поведение като водач при движение по пътищата; изразява искрено съжаление за стореното, което не се възприема като демонстрирано с оглед благополучен изход на процеса. Отричането на определени обстоятелства- как са попаднали в кръвта му забранени субстанции и как не възприемал заобикалящата действителност непосредствено преди удара поради причерняване- е част от защитна стратегия и не следва да бъдат отчитани в негов ущърб. Това е така, тъй като съгласно чл.103,ал.3 НПК, не може да се правят изводи във вреда на обвиняемия/подсъдимия поради това, че не е дал или отказва да даде обяснения

или не е доказал възраженията си. В конкретния случай говорим за недоказване на възражения, но крайният ефект е същият.

Ето защо тази инстанция намира, че липсва вторият белег, изискван в кумулативно присъствие с изключително високата степен на обществена опасност на престъплението, за да се оцени стореното като „особено тежък случай“ - висока степен на обществена опасност на дееца. Поради казаното и не намира основания за приложение на нормата на чл.342,ал.3,б.Б,пр.2 НК, каквото е било обвинението по обвинителния титул, въпреки възраженията на държавното обвинение в неговия протест и на повереника /адвокат М./ на един от частните обвинители в обратната насока.

ПО ОПЛАКВАНИЯТА ЗА НАЛИЧИЕ НА КАСАЦИОННОТО ОСНОВАНИЕ ПО чл.348,ал.1,т.3 НПК.

В тази част на решението върховната инстанция ще обсъди въпроса за дължимото за налагане наказание на подсъдимия Н., огледано в контекста на приетото за установено престъпно деяние по чл.342,ал.3,б.В,пр.1 вр.ал.1 НК, при което визираното в санкционната част на нормата наказание е лишаване от свобода за срок от десет до двадесет години. Трябва да бъдат открити няколко проблема.

Първо, предвид заявените от държавното и частно обвинение /без противопоставяне от адвокат М./ становища за допустимост на приложение на разпоредбата на чл.354,ал.2,т.4 НПК- касационната инстанция да приложи закон за по-тежко наказуемо престъпление, което не изисква увеличаване на наказанието, ако е имало обвинение за това престъпление в първата инстанция, се стига до принципен извод за липса на процесуална пречка за експлоатиране на този законов текст. Такъв подход, реализиран в съгласие със спецификите на конкретното производство, утвърждава тезата, че не жестокостта на наказанието, а неговата неотменимост спомага по най-добър начин да се постигат залегналите в разпоредбата на чл.36 НК цели на наказанието.

Всъщност, наказание от девет години лишаване от свобода при условията на чл.54 НК, определено от долустепенните съдилища за извършено престъпление по непредпазливост по чл.343,ал.3,пр.2,б.Б,пр.1 НК, е отмерено в рамките на предвиденото в цитираната разпоредба наказание лишаване от свобода за срок от три до петнадесет години- при баланс на отегчаващи и смекчаващи обстоятелства. В тази насока въззивната инстанция е изразила принципни съображения,с които ВКС се съгласява.

Отчитат се залегналите аргументи, като не се пропуска и че дълготрайността на определеното наказание е функция както от самото много тежко деяние, така и от факт, който не може и не бива да бъде затаен-в такава насока са изтъкнати възражения на единия от защитниците-адвокат Т.. Причинена е не само смърт на обичан от българските граждани телевизионен журналист- М. Ц., но и той не е имал никакъв принос за настъпване на противоположния резултат. Поради това общественият отзвук на стореното е повече от силно негативен. Въпреки заявките на защитата, предвид дълготрайността на наложеното наказание на Н. за непредпазливото престъпление, за извършването на което е осъден от долните инстанции, не е коректно да се приеме,че това е станало само поради известността на потърпевшия в обществения живот. Напротив, мотивите на съдилищата и в частност на САС, говорят убедително за преценявани в съотношение правилно обмислени отегчаващи и смекчаващи обстоятелства.

Като преценява личността на пострадалия в светлината на приетото престъпление по транспорта, извършено при евентуален умисъл, но без да й придава значение, различно от това, което изискват относимите към всяка жертва съображения, ВКС продължава разсъжденията си, окачествявайки като несподелимо цитираното вече, макар и по друг повод, позоваване от страна на САС на нормата на чл.20,ал.2 ЗДП, нарушението на която е отчетено като утежняващ отговорността фактор. Мотиви по повод незаконосъобразното поведение на долустепенния съд бяха изложени по-горе и няма нужда от тяхно повторение. Ето защо, при осмисляне на отмереното наказание лишаване от свобода за срок от девет години при актуалните за проверяваните съдилища обстоятелства, ВКС не счита, че се налага увеличаване на същото.

Второ, що се касае до наказанието лишаване от правоуправление на МПС, то, по силата на разпоредбата на чл.342,ал.4,изр.2 вр.ал.3,б.В вр.чл.37,ал.1,т.7 НК би трябвало да е „завинаги“ /наред с приложение и на лишаване от право по чл.37,ал.1, т.6 НК, каквото въобще липсва в атакуваните съдебни актове, но и не е задължително за налагане според нормата на чл.343 Г НК/, не следва да бъде обмисляно, включително на плоскостта на нарушение на материалното право. Това е така, тъй като видно от касационните жалби на държавното и частното обвинение, това наказание въобще не е било предмет на размисъл за съответно дължимо определяне, доколкото е очертано искане за отмяна на решението на САС и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на същия съд. Обяснимо поради казаното е страните да не взимат становище и в съдебно заседание пред ВКС.

Важна с оглед обсъждане съответността на протеста и жалбите на частните обвинители в дължимия смисъл /чл.336,ал.2 НПК и чл.355,ал.2 и 3 НПК/ е преценката на искането по въззивния протест, депозиран пред САС, „за увеличаване на размера на наказанието лишаване от правоуправление на МПС“, без да се иска то да бъде постановено по единствения възможен начин- „завинаги“ /стр.5 и стр.24 от въззивното дело/, каквато е била претенцията във финалното съдебно заседание пред СГС на 04.03.22 г.- л.1143 от т.3 на първоинстанционното досие. И тогава не е имало искане, а и доказване, относно налагане на наказание по чл.37,ал.1,т.6 НК, както и във въззивния протест. Казаното е въпреки изразеното желание за преквалификация по първоначално повдигнатото обвинение по чл.342,ал.3,б.В,пр.2 НК и претенция за директно произнасяне от втората инстанция. Във въззивните жалби на частните обвинители пък този въпрос въобще не е поставян на разглеждане, също както в хода на първостепенното разглеждане на делото впрочем. Предвид поведението на страните, отстояващи обвинителна функция следователно, и при отмяна на решението на САС и връщане на делото за ново разглеждане не би могъл да бъде постигнат верният материалноправен резултат, поради липса на съответност на сезиращите въззивни процесуални документи.

Ето защо този съд не би допуснал нито процесуална, нито материалноправна незаконосъобразност, с потвърждаване на наказанието, наложено на Н., лишаване от право да управлява МПС, за срок от десет години, каквото то е постановено по присъдата на СГС, макар и да следва да промени основанието му, приемайки вярното такова за налагане с оглед съответната правна квалификация на деянието-чл.342,ал.4 НК. Разбира се, въпреки че наказанието лишаване от свобода заради дълготрайността си се явява отмерено на основание разпоредбата на чл.55,ал.1 НК, поради спецификите на стореното и дума не може да става за обмисляне прилагането на регламента на ал.3 на посочения законов текст.

Трето, с оглед предприетите стъпки за промяна на дължимата правна квалификация на извършеното от дееца и преценката на наказанието в рамките на по-високи минимум и максимум на наказанието лишаване от свобода, в сравнение с обмисляните такива от долните инстанции, ВКС не намира за нужно да излага подробна аргументация. Наред с всичко казано от САС /млад човек, неосъждан, с добри характеристични данни, без съществени нарушения като водач на МПС, съдействал на разследването, горко съжаляващ за стореното и др./ при определяне на смекчаващите отговорността фактори, с което този съд се солидаризира, той по нарочен начин ще спомене поведението на подсъдимия по оказване на помощ на потърпевшия. То е признато по фактите, както и че помощта е оказана на живо лице. Ето защо, заедно с претендираното от частния обвинител К. Ц. поведение по съдействие за разкриване на обективната истина от страна на Н., не звучи неестествено определеното наказание да се яви наложено при условията на чл.55, ал.1, т.1 НК и да остане в размер на девет години лишаване от свобода.

Всякакво намаляване на същото отгук насетне би представлявало необосновано толериране на извършеното от подсъдимия, което би било недопустимо и предвид преценените от контролирания съд отегчаващи обстоятелства. В случая, наред с тях, като такова следва да бъде отчетена и употребата на наркотични вещества от страна на Н., при това три вида, след която той е управлявал процесния автомобил Ауди. Казаното е възможно, тъй като долните инстанции са осъдили дееца за непредпазливо деяние, а очертаното сега отегчаващо обстоятелство е било признато за квалифициращ признак. Следователно е преодоляна забраната на чл.56 НК.

Наистина, приложението на разпоредбата на чл.55 НК очертава произнасяне по допуснато нарушение на чл.348, ал.1, т.1 НПК, тъй като става дума за законосъобразно подбиране на дължимата при индивидуализиране на наказанието норма, а не на т.3 на този текст, но поради спецификите на настоящото произнасяне и доколкото касае самото наказание, бива допуснато за обсъждане в настоящата част на изложението. Съотношението между процедурно вярно изведените смекчаващи и отегчаващи обстоятелства ясно формулира не нарушение на материалния закон, а такова за явна несправедливост на наложеното наказание, видно от разпоредбата на чл.348, ал.5, т.1 вр. ал.1, т.3 НПК.

Четвърто, с оглед приетото, не е необходимо да бъде разглеждано искането на защитниците на подсъдимия за намаляване на наложеното наказание, което се формулира в рамките на желание за непроменена квалификация по въззивното решение.

Що се касае до отправената в жалбата на защитника на подсъдимия, адвокат Т., претенция освен редуциране на наложеното наказание, да се редуцира и неговият режим /стр.21 от жалбата долу/, същата не е удовлетворяема. Режимът е общ и съгласно ЗИНЗС при първоначалното му определяне е най-лекият възможен- чл.57 от цитирания закон. Ако пък се има предвид начинът на изтърпяване на наказанието заради възможността да се приложи разпоредбата на чл.66, ал.1 НК, то от една страна това не личи по жалбата, а от друга- не подлежи на обмисляне с оглед несъстоятелност на възможността на Н. да бъде определено наказание от три години лишаване от свобода или по-малко. Не бива обаче да не се отчете хипотезата, че такова искане би било отправено по-скоро предвид становището на защитата, че за да бъде правилно осъден, за подсъдимия приложимият материалноправен текст е по чл.343 НК- при небрежност като разновидност на непредпазливата вина. Тогава то /искането/ би имало резон.

И на последно място се налага да бъде поставен следният въпрос- обстоятелството, че подсъдимият е осъден за извършено от него умишлено престъпление на лишаване от свобода с отмерено времетраене от девет години лишаване от свобода, изисква приложение на разпоредбата на чл.57,ал.1,т.2,б.А ЗИНЗС и определяне на първоначален строг режим на изтърпяване. Наложеният му такъв по атакувания съдебен акт, потвърдил в тази част първоинстанционната присъда, е общ- на основание чл.57,ал.1,т.3 от закона. Следователно, тъй като не е легитимиран да утежни положението на лицето при това приложение на материалния закон, ВКС изменява основанието за определяне на режима, като налага общ такъв в съгласие с чл.57,ал.3 вр.ал.1,т.2,б.А ЗИНЗС. Както вече бе заявено в частта по приложението на правото, подсъдимият очертава характеристика на лице без висока степен на обществена опасност, поради което и няма пречка за приложението на посочения регламент. По този начин се удовлетворява направеното искане на поверениците на частния обвинител К. Ц..

Водим от изложените съображения и на основание чл.354,ал.2,т.4 вр.ал.1,т.4 вр.чл.348,ал.2 вр.ал.1,т.1 НПК, Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯВА решение №364/02.12.22 г., постановено по В.Н.Д.408/22 г. по описа на АС-София, НО, 4-ти въззивен състав, в следните части, в които е потвърдена присъда №260014/04.03.22 г., постановена от ГС-София, НО, 5-ти състав, по Н.Д. 4543/20 г., както следва:

Относно осъждането на К. А. Н. за извършено престъпление по чл.343,ал.3,пр.2,б.Б,пр.1 вр.ал.1,б.В вр.чл.342,ал.1,пр.3 НК, като вместо него ПРИЛАГА закон за по-тежко наказуемо престъпление, за което е имало обвинение в първата инстанция, а именно- такова по чл.342,ал.3,б.В,пр.1 вр.ал.1, пр.3 НК, като ПРИЛАГА разпоредбата на чл.55, ал.1,т.1 при определяне на наказанието лишаване от свобода.

Относно определяне на основание чл.57,ал.1,т.3 ЗИНЗС на първоначален общ режим, като ОПРЕДЕЛЯ същия на основание чл.57,ал.3 вр.ал.1,т.2,б.А ЗИНЗС.

Относно определяне на наказание лишаване от право на управление на МПС на основание чл.343 Г НК, като ОПРЕДЕЛЯ същото на основание чл.342, ал.4 НК.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата част.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1/

/решението е подписано с особено мнение по формата на вината и респективно дължимата материалноправна квалификация/

Особено мнение на съдия Петя Шишкова

Не споделям становището, че К. Н. е осъществил деянието с евентуален умисъл и намирам, че възприетата от въззивния съд правна квалификация е точна. Сред установените по делото факти липсват специфични обстоятелства, надценени или подценени от подсъдимия, създали субективна увереност, че ще избегне настъпването на общественоопасния резултат, поради което е във от съмнение, че самонадеяността следва да бъде изключена. Считам, че осъщественото деяние е непредпазливо, извършено при небрежност.

Формирането на вината включва знание за обстановката и предвиждане на начина, по който определено поведение би рефлектирало върху елементите от обективната действителност. Ако възприятията са точни, осъзнаването, че деянието е общественоопасно и сигурно или вероятно ще предизвика общественоопасните последици съставлява интелектуалния компонент на умисъла. За да е налице и волевият, е необходимо деецът да желае настъпването на тези последици или поне да се съгласява и примирява с тях. Става въпрос за психични процеси, протичащи в съзнанието, което усложнява доказването. За вината обичайно се съди по думите и действията на извършителя, по емоционалното му състояние, по минали преживявания провокирали мотивация, и други фактори. Във от съмнение е, че съдът е длъжен да аргументира извода си за наличие на умисъл с изтъкване на конкретните обстоятелства, в които е обективиран.

Тези принципни постановки следва да бъдат отнесени към настоящия казус, като се съпоставят с установените факти, въз основа на които е възможно да се направи извод за субективното отношение на дееца към деянието и вредоносния резултат. Избраният подход в касационното решение е такъв, но считам, че анализът не е достатъчно прецизен.

Безспорно е, че по делото не е изяснена причината за поведението на Н., като предложената от самия него версия е отхвърлена. Това обстоятелство е обсъдено в решението от процесуална гледна точка, с оглед преценката дали е част от предмета на доказване или не, като е заявена позицията, че тъй като подбудите не са елемент от състава на престъплението, не е необходимо да фигурират сред обстоятелствата по обвинението, нито да бъдат установени от съда. Пренебрегнат е въпросът за материалноправното значение на тази доказателствена непълнота. При евентуален умисъл деецът е мотивиран от преследването на определена цел, като вредоносният резултат е страничен или косвен по отношение на целения. Ако се установи, какъв е целеният резултат, ще е възможно да се прецени дали, насочвайки се към постигането му, извършителят е допускал вероятното настъпване на съставомерния общественоопасен резултат, което от своя страна би било индигия за евентуален умисъл. Именно затова практиката е ориентирана към изследване на причините за осъществяване на деянието, независимо че не са елемент от състава. Фактът, че по делото не е установен водещ мотив, дотолкова значим за подсъдимия, че в името на постигането му да се примирил с възможността да причини смърт, и с оглед разпределението на доказателствената тежест в българския наказателен процес, следва да се интерпретира в полза на тезата за липса на умисъл.

Извън целите, мотивите и подбудите на извършителя, за умисъл е възможно да се съди и от други обстоятелства, най-същественото от които са действията на подсъдимия. К. Н. е управлявал лек автомобил със значителни габарити и тегло, със скорост от 99 км/ч., без да намалява, като е бил насочен право към спрелия автомобил на пострадалия и е достигнал на 16-17 метра от него при опасна зона за спиране около 100 метра. В съседната лента на светофара са изчаквали още два

автомобила, пешеходци и други превозни средства са пресичали кръстовището, по тротоарите също е имало минувачи, което е обичайно за този час от денонощието. Описаното поведение на подсъдимия е единственият сериозен аргумент, който би могъл да се изтъкне в подкрепа на искането за по-тежка квалификация. При тази обстановка настъпването на някой от съставомерните резултати по чл.343, ал.1 от НК /значителни имуществени вреди, тежка или средна телесна повреда, или смърт/ е практически неминуемо. Съзнаването на неизбежността на общественотоопасните последици, обаче, е характерно за прекия, а не за косвения умисъл. Създава се впечатлението, че изборът на по-лекия вид умисъл е напълно произволен и възниква съмнение, че прекият умисъл е отхвърлен като възможност тъкмо поради наличието на обстоятелства, водещи до извод за непредпазливо деяние.

Не е възможно при конкретната пътна обстановка да се предвиди точния резултат, по-специално липсва сигурност за подсъдимия, че няма да увреди, включително и смъртоносно, годеницата си, приятеля си или себе си. По делото не е установено Н. да е имал суицидни намерения, нито да е бил във влошени отношения с Ц. и И., респективно няма доказателства, че се е отнасял безразлично към опасността от сблъсък на превозното средство при скорост от почти 100 км/ч.

Още по-убедително липсата на умисъл се разкрива от факта, че свидетелят до него го извикал по име, Н. рязко се е опитал да отклони автомобила на ляво. Предприемането на спасителната маневра не надлежно обсъдено и оценено в касационното решение, а то доказва желанието на водача да избегне удара. Хронологично това действие на подсъдимия е преди довършване на изпълнителното деяние, т.е. следва да бъде съобразено при преценка за формата на вината. Отрицателното отношение към настъпването на вредоносния резултат е белег на небрежността.

При обсъждане на формата на вина в решението е отделено внимание на спора дали употребата на наркотични вещества от страна на подсъдимия е била целенасочена или не. Този въпрос несъмнено има отношение към по-тежка квалификация признак „след употреба на наркотични вещества“, но не и към вината като елемент от състава на престъплението. Изтъкнато е и обстоятелството, че допустимата скорост от 50 км/ч. е превишена почти двойно. Дали деянието е умишлено или непредпазливо следва да се съди по отношението на дееца към престъпния резултат, който в случая е причиняването на смъртта на М. Ц., а не към управлението на моторно превозно средство след употреба на наркотични вещества или със значително превишена скорост. Сами по себе си това са нарушения на правилата за движение, създадени именно за осигуряване на безопасността по пътищата. В този смисъл всеки водач, извършващ умишлено нарушение на ЗДвП съзнава, че създава предпоставки за произшествие, но поради прекомерната си абстрактност предвиждането на тази вероятност не обосновава умисъл. В противен случай, както правилно е изтъкнал въззивният съд, нормата на чл.343 от НК изобщо не би съществувала.

По изложените съображения намирам, че правилната квалификация на извършеното от К. А. Н. престъпление е по чл.343, ал.3, пр.2, б.“б“, пр.1, вр. ал.1, б.“в“, вр. чл.342, ал.3 от НК.

Член-съдия: